

forside :: om geiger :: anmeldelser :: artikler :: forum :: kalender :: links

Anmeldelser

Ana da Silva

The Lighthouse
(cd, Chicks on Speed/VME, 2004)

Lydia Lunch

Smoke in the Shadows
(cd, Breakin' Beats/VME, 2004)

Der er riot grrrls – og så er der dem, der kom før, men aldrig er blevet tilstrækkeligt anerkendt for deres pionerindsats. Her tænkes der måske mest på punkens og postpunkens stærke kvindeskikkelser – fra Siouxsie Sioux over Ari Up og Lora Logic til Gudrun Gut, Diamanda Galas, Gina Birch, Poly Styrene og sågar Patti Smith – der i kølvandet på Bikini Kill, Huggy Bear og det tidlige Hole hurtigt blev reduceret til noget "uinteressant fra fortiden" trods det faktum, at det var dem, der skrev det meste af regelbogen for den moderne elektriske og elektroniske kvindeskamp. Af samme grund har mange af dem måttet skrabe sig igennem dagligdagen i obskuritet, mens først de ovennævnte bands, senere bl.a. Chicks on Speed, Le Tigre og Hanin Elias, levede højt på arvesølvet. Det samme gælder Lydia Lunch og Ana da Silva, der begge var helt fremme i den musikalske og ideologiske frontlinje dengang, men trods en fortsat manglende kanonisering stædigt kæmper videre i deres eget tempo med disse to udgivelser, der på hver deres måde er andet og mere end nostalgiske anliggender for de få.

I tilfældet Lydia Lunch får man nok en solid tilføjelse til hendes musikalske produktion, der ellers i en lang periode har taget bagsædet i forhold til det skrevne ord. Hvor hun i sin tid startede ud som den flammende, flabede frontfigur i no wave-gruppen Teenage Jesus and the Jerks, har hun siden slutningen af 80'erne nemlig i stigende grad arbejdet med *spoken word*, lyrik og prosa i utallige sammenhænge. Trods det faktum, at mange rockhistorikere fremhæver jazz/no wave-hybriden *Queen of Siam* (1980) som hendes definitive mesterværk, har hun dog hen af vejen skabt sig en diskografi, der både udmærker sig gennem selve niveauet og det forhold, at hun rent faktisk prøver at genopfinde sit musikalske udtryk fra gang til gang. Således har hun sjældent arbejdet sammen med det samme hold musikere to gange, ligesom hendes vokal gennem årene har været akkompagneret over alt fra krads, skærende minimalpunk over hjerteskrærende goth og *sleazy* sumprock til dyster, billedskabende trip hop. Agendaen har dog hele tiden været den samme: At udforske psykologien bag menneskehedens mest utilgivelige handlinger – fra det helt nære plan til det højeste – i en helt egen *noir*-form, der låner fra såvel trashede B-film og lasede eksistenser som William S. Burroughs og Hubert Selby Jr. Til det formål har hun udviklet en helt speciel persona – en mellemting mellem en kvæstet værtshuseksistens, en sadistisk gudinde og en hævnende engel – der skinner kraftigt nok igennem på pladerne, men egentlig helst skal opleves live, hvor Lunch kan få tapetet til at skrælle af væggene med et enkelt blik.

Forudsigeligt nok er det da også denne linje, der føres videre på *Smoke in the Shadows*, hvor stoffet dog liggere noget tættere på hverdagen end på forgængeren *Matrikamantra* (1999), hvor Lunch's karakteristiske *spleen* nåede apokalyptiske højder. Hvor hun dengang virkede som en besat ypperstepræstinde, er hun denne gang "blot" et menneskeligt kattedyr, der sniger sig rundt på værtshusene og puster

til selvdestruktionen bag baren – både hendes egen og andres. I midten af det eksistentielle rum på *Smoke in the Shadows* finder man nemlig et stort, tomt hul, der kun kan fyldes midlertidigt med excesser – og netop fordi hendes udkørte eksistenser dybest set blot vil leve en smule, falder de om på striben. De er slaver af deres egne mere eller mindre spektakulære lyster, der gradvist kværner dem i stykker. Det gælder for den samvittighedsløse seriemorder på "Portrait of the Minus Man", der nok nyder drabet, men også i længden selv er dømt til at blive aflivet. Det gælder for den mandlige sexslave på "Touch My Evil", der lægger sit liv i fortællerens hænder for at blive elsket af "the killer with a heart of gold". Det gælder for Johnny i "Johnny Behind the Deuce", som voldboller livet med stoffer, sprut, sex, slagsmål og selvdestruktion blot for at blive skudt i sengen af kæresten, der blot kan konstatere, at han "had it coming". Sidst, men ikke mindst, gælder det for fortælleren selv, der skiftevis fremstår som livsfarlig og uhyre sårbar, hvilket vel ofte også kan være to sider af samme mønt. Hvem er f.eks. offeret på titelnummeret, hvor hun tænder på at overvåge, true og belejre sit offer på afstand, så hun kan vokse af hans angst, mens også véd, at hun vil ødelægge sig selv ved at slå ham ihjel. Først og fremmest fordi der rent faktisk er en egen bizar form for kærlighed på spil: "Loving you baby is a sickness / Like jacking up on angel dust / Got me so doped up on your sex magick / Now I'm lusting for your blood". Jo, selv det mest skrækkindjagende rovdyr har en akilleshæl, og for det meste er det at se dets inderste trang blive realiseret. Ikke så meget fordi der er en virkelighed med ganske andre regler et sted udenfor, der kan gribe ind med sine begreber om skyld og straf, men fordi der ikke er noget at sætte *i stedet* for lysten. Kun en fortabelse, der er værre – og dybere – end dødsgangen og den elektriske stol. På den måde er *Smoke in the Shadows* – som altid, når man snakker Lydia Lunch – udfordrende og ubehageligt fascinerende lytning. Stof, der lægger ethvert tabu til side for at afdække logikken i det, man normalt kalder ondskab. Ikke for at dyrke det onde, men snarere for at diagnosticere det, så det i første omgang bliver til at forholde sig til. Først derefter kan man begynde at diskutere løsninger.

Rent musikalsk er der imidlertid også en del at hente på pladen, der med fordel blander den dystre, cinematiske trip hop fra *Matrikamantra* sammen med skrammeljazzen på *Queen of Siam*. Til det formål har hun samlet en fin buket af musikere, der rækker fra guitaristen Nels Cline og tangentspecialisten Len del Rio over multimusikeren Terry Edwards og Legendary Pink Dots-saxofonisten Niels van Hoorn til det tidligere Contortions-medlem Adele Bertel på backingvokaler. Selvom hver enkelt vanen tro tilsætter helheden sit helt eget præg, er det også lykkedes hende at få de mange kokke til at fungere som én stor, velsmurt maskine, der kaster skummel, til tider lettere skingrende swing og be-bop af sig med en infernalsk energi. Undertiden – som på "Touch My Evil" – med en dansabel, men også stemningsskabende bund, der nok kan begå sig i en loungeclub eller to. Flottest er albummet

dog på numre som "Johnny Behind the Deuce" og den spyttende "Trick Baby", hvor blæserne får fuld hammer og for en stund blæser røgen ud af skyggerne. Her aner man atter lidt af det ætsende temperament, der tjente Lunch så godt i starten af hendes karriere, og man har faktisk savnet det. Men OK, selv punkdronninger bliver ældre, og når der i øvrigt er støvet, hjemstøgt dommedagsdub som "Sway" og mareridts-jazz'n'poetry som "Gone City" i posen, skal man bestemt ikke klage. Dertil har Lunch i den grad udviklet sig som sanger siden sidst. Hvor hun før i tiden kun beherskede et hæst, kælent og dødeligt *growl* eller en klagende, klynkende vokalføring, der instinktivt skar i hjertet, behersker hun denne gang hele registret fra skønsang til rap. At dét tilfører både lydbilledet og teksterne en masse nye lag og nuancer, skal ikke være nogen hemmelighed, og det skal blive spændende at følge, hvordan denne ekspanderede sangtekniske palet kan berige hendes output i fremtiden.

Om *Smoke in the Shadows* så er et nyt højdepunkt i Lunch's produktion, er så et andet spørgsmål. At den lyrisk har et fast, fascinerende *setting* og musikalsk holder

et virkelig højt niveau, gør den ikke nødvendigvis til noget stort i denne sammenhæng. Meget få af hendes plader – ikke engang hendes stadige strøm af *spoken word*-udgivelser – har været mindre end fremragende. Men hun er i fin, fin form, og dét burde i sig selv være nok til at give enhver seriøs lytter koldsved på den gode måde.

Selvom Ana da Silva er af samme generation som Lunch, kunne hun på mange måder godt komme fra et helt andet univers – og sådan har det i og for sig altid været. Mens Lydia Lunch skabte bundløs, forstyrret goth med 13:13, The Agony is the Ecstasy og Thurston Moore, trakterede Silva nemlig guitaren i London-bandet The Raincoats, der – ud over at være erklærede feminister – var postpunk-scenens første større forsøg på at knytte tråde tilbage til 60'ernes folkscene og 70'ernes progressive rock. Således var bandets klassiske debutalbum fra 1979, *The Raincoats*, produceret af Mayo Thompson fra The Red Krayola, ligesom personligheder som Charles Heyward og Robert Wyatt i perioder var medlemmer. Og når det kom til selve musikken, skinnede postpunkens skæve kanter og dunkle stemninger måske nok igennem, så det kunne mærkes, men pladerne havde også en folket grundtone og en *whimsy*, der var meget atypisk for dén tid. Ligesom The Slits, som de øvrigt også både filosofisk og personligt var nært beslægtede med, var de i bund og grund mere hippier end punks, men lige så kompromisløse i definitionen af en rockform, der var bevidst feminin – blottet for potensfremmende virkemidler og macho-attituder. Ikke mindst derfor kunne man argumentere for, at disse to grupper i det mindste ideologisk var de første sande riot grrrls.

Selvom meget vand er løbet i åen siden dengang, fører *The Lighthouse* – portugisisk fødte da Silvas første soloalbum – på mange måder denne intention videre i et helt moderne *setting*. Hun har nemlig lagt guitaren på hylden for at skabe en minimal folktronica, der hverken lyder tilstræbt eller hengemt. Snarere kan man i hendes tilfælde tale om en overrumplende kunstnerisk genfødsel lig den, Le Tigres Kathleen Hanna for nogle år siden gennemgik, da hun satte sig ind i et klædeskab med nogle primitive keyboards, en billig sampler og en båndoptager. Men hvor Hanna snerrer, har da Silvas metode altid været mere afdæmpet: At *være* feminin med stolthed – at eksemplificere – snarere end at polemisere. Og som det allerede var tilfældet i Raincoats-tiden, er en af hendes arbejdsmetoder at udforske lyse, sirlige og atmosfæriske figurer og tonelejer i stedet for de tunge, pågående – ja, falliske – skurer, så meget af rockhistorien har bevæget sig rundt i. Det er *The Lighthouse*, som betegnende nok er udkommet på Chicks on Speed Records, én stor eksemplificering af.

Først og fremmest må det siges, at folk-påvirkningen i da Silvas musik mere er tematisk, kompositorisk og stemningsmæssig end noget som helst andet. Der er ingen violiner, celloer eller mandoliner i nærheden – kun fine elektroniske væv, der er så tynde og sarte, at de nærmest ikke er der. Meget af tiden er de kun diskrete pulseringer, undseelige temaer eller forsigtigt trippende underlag, der alligevel både fænger og charmer sig helt ind i hjertekulen med deres duvende eller krystalliske cirkelbevægelser. Der lander så forsigtigt som snefnug på trommehinderne. Og så er der ellers kun *stemmen* – høj, lys, alfeagtig og alligevel så afvæbnende uskolet. Da Silva er ikke i traditionel forstand nogen skønsanger – det er hendes foredrag slet ikke rent nok til – men det er faktisk kun en del af hendes *appeal*. Hun giver sig

selv lov til at snuble, og det er i virkeligheden en af pladens store styrker. Det gør den – modsat så meget af øjeblikkets anden skønhedsdyrkende musik – befriende *menneskelig*. Ingen køleskabsæstetik her, men en bevidsthed om det organiske, der gennemtrænger hele pladens univers på utallige måder. Fra de grundigt udformede lyd kroppe, der er smukke og livskraftige uden at ty til plasticirurgi, til teksternes fine sansninger af naturen, kroppen og universet. Hvor de fleste musikalske værker på den ene eller anden måde præges af et misforhold mellem filosofi, metode og udformning, går puslespillet virkelig op for da Silva. Der løber en logisk tråd fra det største til det mindste, og lyrisk illustreres det bl.a. gennem åndeløse hymner til kunsten ("In Awe of a Painting", der virkelig handler om at gå i knæene over et maleri), moderskabet ("Sister") og altings simultane styrke og

skrøbelighed ("Disco Ball"). Lur mig, om der ikke er en gennemført Moder Jord-tankegang til stede bag det hele, der går perfekt i tandem med musikkens udpræget feminine karakter.

Da pladen på mange måder er en tilstand snarere end en række sange, er det svært at pege egentlige højdepunkter ud. Den vemodige "Modinha" stikker ud at blive sunget på da Silvas portugisiske modersmål og trække på stemninger fra dén region. Det samme gør det storladne titelnummer, der lyder som en middelalderlig britisk folkesang udsat for analoge elektroniske bølgetoppe og hvirvlende elverpiger. Også den mere pågående "In Awe of a Painting" fæstner sig på den indre hornhinde, da hun her nærmer sig egentlig electroclash. Spørgsmålet er blot, om pladens egentlige styrke ikke ligger i de mindre påfaldende numre, hvor hvert eneste spor af resonans, hver eneste lille pausering og hvert eneste ord får maksimal fylde, og hendes helt specielle kombination af naivisme og særdeles voksen sensualitet for alvor får ro til at bundfælde sig. *The Lighthouse* er et værk – og et pokkers smukt ét, kan der kun tilføjes.

Er Lydia Lunch mørkets engel, er Ana da Silva lysets. Så enkelt kan det i virkeligheden udtrykkes, for selvom de begge har en udpræget humanistisk agenda, kunne virkemidlerne og fascinationerne ikke være mere forskellige. Men er det i denne omgang er da Silva, der trækker det længste strå ved at genopfinde sig selv overbevisende over for en helt ny generation af lyttere, er de begge fortsat blændende kunstnere, der fortjener en seriøs reevaluering. Ved at udgive *The Lighthouse* har Chicks on Speed taget det første skridt. Hvem tager det næste?

Anmeldt af

Steffen B. Pedersen

Yderligere information

www.lydialunch.org

www.chicksonspeed.com

Sorter under

Ana da Silva: Folk, riot grrrl, ambient

Lydia Lunch: Goth, jazz, riot grrrl

Relaterede anmeldelser

Column: [Centipede](#)

The Cure: [Bloodflowers](#)

The Cure: [Faith - Deluxe Edition](#)

The Cure: [Greatest Hits](#)

The Cure: [Join the Dots - B-sides & Rarities 1978 - 2001](#)

The Cure: [Pictures of You \(Strange Remix\)](#)

The Cure: [Pornography - Deluxe Edition](#)

The Cure: [Seventeen Seconds - Deluxe Edition](#)

The Cure: [The Cure](#)

The Cure: [Three Imaginary Boys - Deluxe Edition](#)

The Cure: [Wish](#)

Múm: [Please Smile My Noise Bleed](#)

Sonic Youth: [Murray Street](#)

Sonic Youth: [Sonic Nurse](#)

Lise Westzynthius: [Rock, You Can Fly](#)

Lise Westzynthius: [Heavy Dream](#)

Udgivelsesinformation

Udgivet på Geiger.dk d. 09/01 - 2005. Læst 299 gange

[Printervenlig version](#)

© 2000-2005 Geiger

Indhold må ikke gengives uden skriftlig tilladelse. Citater kun med kilde. Meninger tilkendegivet af Geiger.dk's brugere stemmer ikke nødvendigvis overens med redaktionens.

[Til toppen](#)